

MARKNADSFÖRING

Med de här formuleringarna så antyder man att vård som drivs av företag skulle hålla sämre kvalitet än den offentligt drivna vården.

Värdföretagarnas näringspolitiska chef Håkan Tenellius i Sveriges Radio P4 Malmöhus. Organisationen har surnat till på att offentligt drivna vårdcenter i Helsingborg skriver att man hos dem får "vård för hela slanten".

www.dagensmedicin.se
DAGENS MEDICIN NR 8/13 ONSDAG 20 FEBRUARI

Psykiatri

Systemkollaps i fallet Nora

Med anledning av inslag i medierna i det så kallade Nora-fallet vill vi från Svenska psykiatriska föreningen, SPF, lämna några synpunkter. Vi väljer att inte uttala oss i det aktuella fallet då vi utgår från att andra, exempelvis Socialstyrelsen, är inblandade i frågan. Som myndighet har man tillgång till alla fakta i målet. De delar vi mött i medierna stämmer inte med bilden av hur god psykiatrisk vård ska bedrivas. Vi vill i denna artikel belysa vad som gäller för bemötandet av patienter.

En stor majoritet av läkare vi mött, oavsett specialitet, uppger sig ha valt läkaryrket därför att man vill hjälpa människor och göra gott. En utgångspunkt i läkaryrket är de etiska regler som funnits sedan antikens tid i Hippokrates ed, cirka 500 f Kr. På den villar Sveriges läkarförbunds etiska regler där man kan läsa:

- ▶ Läkaren ska i sin gärning ha patientens hälsa som det främsta målet och om möjligt bota, ofta lindra, alltid trösta, följande människokärleken och hederns bud.
- ▶ Läkaren ska behandla patienten med empati, omsorg och respekt och får inte genom sin yrkesauktoritet inkräkta på vederbörandes rätt att bestämma över sig själv.
- ▶ Läkaren ska aldrig frångå principen om människors lika värde och aldrig utsätta en patient för diskriminerande behandling eller bemötande.

För styrelsen, Svenska psykiatriska föreningen: Lise-Lotte Risö Bergerlind, ordförande, och Herman Holm, överläkare, Region Skåne, medlem i revideringsgruppen av SPF:s riktlinjer kring tvångsvård.

ETIKREGLER. Psykiatrisk behandling bygger på kunskap, värme, empati och tydlighet. Flera system som har till uppgift att skydda och vårda uppvisar samtidigt nära nog kollaps i fallet Nora, skriver Lise-Lotte Risö Bergerlind och Herman Holm, Svenska psykiatriska föreningen.

hantera detta får alla blivande psykiater en grundläggande psykoterapiutbildning och från SPF:s sida rekommenderar vi även att man bör gå i egenterapi så att behandlarens egna oarbetade trauman inte drabbar patienten. Vi erbjuder ofta handledning och vi arbetar i team där kloka och kompetenta arbetskamrater hjälper oss med de känslor som patientens agerande väcker. Hög kompetens är en förutsättning för att kunna ge god psykiatrisk vård.

Som ett led i att bidra till att ge god psykiatrisk vård ger SPF ut kliniska riktlinjer som vänder sig till psykiater men också annan personal som möter människor med psykisk ohälsa. I den riktlinje som rör personlighetsstörningar står det:

"Värme, empati och tydlighet är nyckelord för att säkra behandlingskontakten.

ÄVEN OM DET kan vara svårt att sätta sig in i det individen upplever, är det viktigt att lyssna och visa respekt för vad som förmedlas. I störningen kan ligga en bristande förmåga att identifiera, kommunicera och hantera känslor. En konflikt kan röra upp ilska eller förtvivelan på ett sätt som ter sig svårt att förstå för omvärlden. Individens funktionsförmåga är ofta relaterad förmågan att klara känsliga situationer.

Om man som behandlare känner sig provocerad av patientens oförmåga till adekvat kommunikation kan det vara till hjälp att ha i minnet att de är emotionellt sårbara och behöver lära sig att bemästra känsliga situationer. Individer med emotionellt instabil personlighetsstörning uppfylls ofta av skamkänslor efter konflikter.

För att undvika självskadehandlingar vid konflikter är det därför viktigt att individer inte lämnar mottagningen med konflikten olöst. Det måste bli tydligt för patienten att han eller hon alltid är välkommen tillbaka.

DET AKTUELLA FALLET visar med tydlighet att riktlinjer, föreskrifter, lagar inte alltid är tillräckligt. Här är det flera system som har till uppgift att skydda och vårda som uppvisar nära nog kollaps samtidigt. Man kan fråga sig varför. Rör det sig om en svårbehandlad patient, bristande insatser från polisen, kommunen och vården? Eller kan det handla om de risker som varje maktutövare, dit vi läkare hör, ställs inför; att bli maktfullkomlig och okänslig?

Problemet är välkänt och omskrivet. Vad kunde vi ha gjort för att Nora inte skulle drabbats? Vad kan vi göra för att det inte ska upprepas? ■

Riktlinjer och lagar är inte alltid tillräckligt.

SOM PSYKIATER MÖTER man människor, ofta unga vuxna, som av olika skäl inte själva kan värna om sin egen person utan utsätter sig för självskadande handlingar. Det kan vara en del av en psykisk sjukdom, en neuropsykiatrisk störning, en personlighetsstörning, en följd av svåra uppväxtförhållanden eller yttre omständigheter som vi i början inte vet något om. Ofta, kan man ha varit illa i relationer, blivit utnyttjad, kränkt, "icke-sedd", oölskad. När vi möter dessa personer i vården kan besvikelser från tidigare upplevelser rikta sig mot oss. Vi får ofta ta emot den ibland rättmätiga besvikelse de bär med sig. För att kunna

tillföras inom de två närmsta åren – så stor ökning har historiskt aldrig skett.

Kombinerat med detta har kraven på larmsamtalet hos 112 skärpts genom en ny upphandling vilket resulterar i en mer kvalitativ bedömning över telefon samt en bättre dirigerig av ambulans fram till patient.

Vi ser över ambulanssjukvårdens

framtidiga IT-struktur som ska ge ett bättre beslutsstöd till personalen och har därtill inlett ett arbete för att möta den allt mer komplicerade trafiksituationen i Stockholms län. Vi nöjer oss inte bara med att se över själva ambulanserna. Vi arbetar också för bättre flöden på akutmottagningarna och fler vägar för direktintag på avdelning. Sammantaget

är detta ett lyft för hela ambulanssjukvården och vi är glada över att modernisera och utöka en verksamhet som under Miljöpartiets tid i majoritet inte innebar mer än en enda nya ambulans i flottan. ■

Lars Joakim Lundquist (M), landsstingsråd med ansvar för ambulanssjukvården i Stockholms läns landsting.

REPLIK PÅ:

"Förnya hela ambulanssjukvården"

I nr 7/13, där Helene Öberg (MP), hälso- och sjukvårds-politisk talesperson i Stockholms län, listade Miljöpartiets förslag för förbättrad ambulanssjukvård.

Stockholm

Modernisering av ambulanssjukvården håller redan på att ske

I Dagens Medicin den 13 februari efterlyser Helene Öberg (MP) en förnyelse av ambulanssjukvården i Stockholmsregionen. Faktum är att detta redan görs. Alliansen i Stockholms läns landsting genomför en historisk satsning på ambulanssjukvården där ett samlat grepp tas och genomryr hela verksamheten.

Tio nya ambulanser kommer